

Verteller maakt zijn verhaal af

Door Emmy van Overeem

Louis Sinner is een bekende journalist in Nederland. Een paar jaar geleden bijvoorbeeld maakte hij in het *Algemeen Dagblad* naam met zijn serie „Leven met kanker“, een reeks interviews met een jonge man die aan de gevreesde ziekte leed en die - met de gedachte dat hij nog slechts enkele maanden te leven had - een krant had aangeschreven. Leendert Vriel - zoals later zijn schuilnaam luidde - wilde aan de lezers vertellen wat het is om kanker te hebben en hoe je ondanks die vijand in eigen lijf je huwelijks- en gezinsleven vrijwel normaal kunt voortzetten.

Vriel had een boodschap. Louis Sinner werd zijn notulist. De voorziene drie maanden werden meer dan twee jaar. Vriel hield het lang uit en Sinner bleef hem trouw. Tot op het sterfbed van de jonge man.

Deze begeleiding van een ten dode opgeschreven gedurende zoveel maanden heeft Louis Sinner voorbereid op wat hem zelf een maand geleden werd bericht.

Op 6 juni namen we elkaar nog op een persconferentie. Het was mooi weer en op een Leids terrasje hebben we gezellig een broodje gegeten. Met Louis ben je onmiddellijk in debat. Hij is altijd bevlogen, altijd druk bezig voor mensenrechten in het groot en in het klein: in de wer-

eldpolitiek en in de gemeenteraad van zijn kleine dorp.

Louis Sinner praatte en praat graag en veel. Op persconferenties, als hij zich opwond, stuttede hij soms, maar trok zich daar niets van aan. Waar Sinner kwam, liet hij zich horen. Nooit heeft Sinner zijn werk als een makkie afgedaan. Hij probeerde altijd in begrijpelijke taal zoveel mogelijk aan zijn miljoenenpubliek over te brengen.

Louis probeert dat nog. Maar nu vanuit een terminale afdeling. Een paar dagen na onze laatste ontmoeting moest Louis voor een keelcontrole naar de dokter. Hij had al een poosje last van zijn keel, maar geen tijd en geen zin om er wat aan te doen. De raadvorlezingen in zijn dorp gingen voor. Op 6 juni bracht Louis leidend verslag uit van de beslissing in zijn gemeente, waar hij nog de hele dag pankekoeken had staan bakken in een kraam. De volgende strijden van zijn negenjarige zoon leken mij het bewijs dat die op zijn vader lijkt.

Louis dacht: „Het zijn mijn amandelen.“ Maar een weekonderzoek wees anders uit: kanker.

Hij nam het rustig op. Pas 51 jaar oud heeft Sinner veel over de dood nagedacht. Hij praatte daar ook over. In het familiegepraat waaraan hij van verslag-

gever een vriend werd van Leendert Vriel, heeft Louis natuurlijk wel wat geleerd. Is het niet meerwaandig dat hij nu zelf?

„De verslaggever onder collega's is groot. Hij belde me, zei wijf met mijn briefje naar hem de deur uit was. We wilden elkaar zien. Ik was toch overtuigd dat ik niet gemakkelijk, volkomen eerlijke momenten tegenover hem zou krijgen. En, ja, je ziet hier een man die in vervolg is met zichzelf.“ In zijn laatste kaarverlas zat Louis tussen de papieren. Hij was aan het werk gelosven.

Zoals het een goed journalist betaamt, was hij gaan schetsen van hem iets geestes dat hij belangrijk vond. Nog nooit is er iets in zijn leven gebeurd dat belangrijker was. Dus moest Louis vertellic, het verhaal op papier zetten. En Sinner kan dat. Raag, humoristisch soms, in huz, tuis en kuisgehele. Je zult hij hem, weinig vrome woorden vinden. Sinner kan iets dandijk maken van iedereen. Het heeft hem niet verstoort.

„Hoe heb je het gedaan?“

„Ik heb er nooit die tijd in. Ik heb eraan gedacht dat ik dood en maar hoe mensen de dood te gemoet gaan. Dat komt bij het leven en ik wil het horen. Ik ben er en heb nog nooit het sterfens van een diebare van nabij mee-

gemaakt. Het moet kunnen. Er zijn al miljarden mensen gestorven en de meesten hebben het geleerd.“

Louis en dat paniek van de rouwen om te been, zodra ze hoorden dat je kanker hebt, voor de perant in kwestie moedijk te verdagen is. Hysterie, dramatische toestand, wil hij niet. Toen de mevrouw zijn dorp vakanties en feestjes wilde plannen, was Louis. Alsblijft niet, want dan MOET ik dood. Laat alles gewoon doorgaan.“

Wijze woorden. Ten eerste omdat er zijn tien procent kans is dat Sinner het nog een poosje volhoudt. Ten tweede, omdat mensen maar één keer rouwen. Als je in je laatste stadium van iemand genomn hebt, wil je daarna doorgaan met leven. Zo zijn we. Na de begrafenis eten en drinken we; het leven in ons wil door, ook al staat ons hoofd er nog niet naar. Dus is het beter voor de zieke als we leven bij hem bij leven om met hem het gemeenschappelijk potentieel aan te raken te delen. Het is Sinner om te sterven tenziden van tevenden dan van dolen.

„Als je met iemand die zijn dode legemoet niet praat en die nooit is vertijk en in harmonie met zichzelf, dan kun je vragen stellen die je niet in boeken beantwoord ziet. Hoe voelt het en ben je bang? Hoe is die bestelling en wat doe je als je keel in dichtgrepen?“

Louis wil geen waarden in zijn keel. Hij wil geen waarden. Louis Sinner wil euthanasie en hij doet daarmee volgens mij niet een goede zaak. Zoo het persoonlijk vermindering van pijn is zijn als je wilt dat je zelf het einde van je leven niet bepalen.“

„Geen rouw willen worden, niet te vrome en kinderen uitmergen het op die allerlaatste seconde van totale ontlieste-

ring? Wie heeft ons eigenlijk geleerd dat we dat niet mogen? Zo in welke tijd is dat geleerd en geldt dat nog, nu we anders - zelfstandiger - mensen zijn geworden?“

Ik geloof niet het antwoord van tevenden, ook niet van tevenden, ronden een sterfbed. Als je doodnee bent van het waken en wenen om een die langzaam sterft, dan wens je wellicht euthanasie. Maar wie zegt dat de stervende zelf dat wilt?

Dan geloof ik alleen degenen wie de dood is aangepngd. Als die in alle waardigheid weest op een goed moment afscheid te nemen, dat respecteer ik dan en dan hoop en wens ik dat het nog en dat ik dat straks ook mag. Het zou me een groot peesod van bevestiging geven. Bijzheid omdat het leven je dan pas werkelijk geschieden is. Een geschied dat knikt en uitersgilt. In geen cadieu over maar een afslat.

Louis Sinner is heel misschien nog een poosje bij ons. De kanser woedt snel voort, maar hij wordt nu elke dag bestraald. Ik vroeg hem hoe hij op die behandeling reageert.

„Er is die enige verhalen over bestaling, daarvoor ik niets van. Het wens sprekeende is dat je je string moeten vasthouden, want je mag geen millimeter verschuiven. En dan laten ze je alleen. Dan begint er een motor te draaien, net het geluid van een startmotor die hapert. Ik lag daar die eerste keer onder en ik dacht: „Pafverdoorne, doet dat ding het voling niet“, maar toen kwamen ze alweer binnen, het was al gebeurd.“

Het is maar een klein voorbeeld, maar de verhalen van Louis zitten wel nuttig informatie voor hem die kanker niet krijgen en dat zijn er nogal wat van ons, lezers. Waarom

dan de kip in het zand en wat weggedoken als het woord valt? Beter: je laten sprekeenden, erover nadenken, bedenken wat je wilt doen als het jou overkome, zagen dat je parataan in orde zijn.

Louis heeft binnen een week zijn zaken kunnen regelen, hij ging onmiddellijk tot actie over. In het besod dat je misschien nog maar een paar weken of een maand te leven hebt, wens je ruig met je tijd en energie. Louis karst niet bij iedere beleving in traven uit, al wie ik in zijn ogen dat er heel diep in hem een vuur brandt.

Het noden van zijn eustige veroverende is dat bekeerker hun gevoel ook ruig moeten zijn. Je kunt de knifbaar tijd van nu in man niet openen voor jezelf. Dat doe je welte maar, ik had er twee dagen torstende bestijpkn van en been, hante de zere in mijn magik zeer langzaam op. Iedere conferentie met een terminale zieke is te ruig het werkloze. In de openhartig vriend die op de grond staat, zie je wat je zelf bent en sterfbed.

Het verwacht het niet, maar misschien komt Sinner terug. Dan kun ik de oversten vertellen dat het mogelijk is om erdoorheen te komen. Louis zit overal kopje in en daar moet ik weer aan denken. Het was geen trouw gedreik daar in die ziekenkamer, want lichten we om de verslagen die hij deed van verhalen van bepaalde mensen. Hellen doen we nog wel eens.

Louis Sinner zal achttyven tot hij niet meer kan. Zijn laatste rouwperiode. Breidde ongeveer die zijn boek over Leendert Vriel.

„Vier jaar leven met kanker“ heeft gepubliceerd, zal ook die rouwperiode uit de eerste hand beelden. Journalist-verteller Sinner wil zijn verhaal aan veel mensen kuisen.

De Dood danst Publiek?

Verteller maakt zijn verhaal af

Door Emmy van Overeem

Louis Sinner is een bekende journalist in Nederland. Een paar jaar geleden bijvoorbeeld maakte hij in het *Algemeen Dagblad* naam met zijn serie „Leven met kanker“, een reeks interviews met een jonge man die aan de gevreesde ziekte leed en die - met de gedachte dat hij nog slechts enkele maanden te leven had - een krant had aangeschreven. Leendert Vriel - zoals later zijn schuilnaam luidde - wilde aan de lezers vertellen wat het is om kanker te hebben en hoe je ondanks die vijand in eigen lijf je huwelijks- en gezinsleven vrijwel normaal kunt voortzetten.

Vriel had een boodschap. Louis Sinner werd zijn notulist. De voorziene drie maanden werden meer dan twee jaar. Vriel hield het lang uit en Sinner bleef hem trouw. Tot op het sterfbed van de jonge man. Deze begeleiding van een ten dode opgeschreven gedurende zoveel maanden heeft Louis Sinner voorbereid op wat hem zelf een maand geleden werd bericht. Op 6 juni zagen we elkaar nog op een persconferentie. Het was mooi weer en op een Leids terrasje hebben we gezellig een broodje gegeten. Met Louis ben je onmiddellijk in debat. Hij is altijd bevlogen, altijd druk bezig voor mensenrechten in het groot en in het klein: in de wereldpolitiek en in de gemeenteraad van zijn kleine dorp.

Louis Sinner praatte en praat graag en veel. Op persconferenties, als hij zich opwond, stotterde hij soms, maar trok zich daar niets van aan. Waar Sinner kwam, liet hij zich horen. Nooit heeft Sinner zijn werk als een makkie afgedaan. Hij probeerde altijd in begrijpelijke taal zoveel mogelijk aan zijn miljoenenpubliek over te brengen. Louis probeert dat nog. Maar nu vanuit een ziekenkamer op een terminale afdeling. Een paar dagen na onze laatste ontmoeting moest Louis voor een keelcontrole naar de dokter. Hij had al een poosje last van zijn keel,

maar geen tijd en geen zin om er wat aan te doen. De raadsverkiezingen in zijn dorp gingen voor. Op 6 juni bracht Louis lachend verslag uit van de feestdag in zijn gemeente, waar hij nog de hele dag pannenkoeken had staan bakken in een kraam. De ondeugende streken van zijn negenjarige zoon leken mij het bewijs dat die op zijn vader lijkt. Louis dacht: „Het zijn mijn amandelen" Maar een weefselonderzoek wees anders uit: keelkanker Hij nam het rustig op.

Pas 51 jaar oud heeft Sinner veel over de dood nagedacht. Hij praatte daar ook over. In het jarenlange proces waarin hij van verslaggever een vriend werd van Leendert Vriel, heeft Louis natuurlijk wel wat geleerd. Is het niet merkwaardig dat hij nu zelf...? De verslagenheid onder collega's is groot. Hij belde me, terwijl net mijn briefje naar hem de deur uit was. We wilden elkaar zien. Ik was toch nerveus; het is niet gemakkelijk volkomen eerlijke momenten tegemoet te gaan. Hij zei: „Ehm.... je ziet hier een man die in vrede is met zichzelf."

In zijn bruine kamerjas zat Louis tussen de papieren. Hij was aan het werk gebleven. Zoals het een goed journalist betaamt, was hij gaan schrijven toen hem iets gebeurde dat hij belangrijk vond. Nog nooit is er iets in zijn leven gebeurd dat belangrijker was. Dus moest Louis vertellen, het verhaal op papier zetten. En Sinner kan dat. Rustig, humoristisch soms, in huis-, tuin- en keukenbeelden. Je zult bij hem weinig vreemde woorden vinden, Sinner kan iets duidelijk maken aan iedereen. Als een goed journalist wilde hij vertellen wat het is als je de dood tegemoet gaat. Hij zei: "Dat hoort bij het leven en ik wil het leren. Ik ben 47 en heb nog nooit het sterven van een dierbare van nabij meegemaakt."

Het moet kunnen. Er zijn al miljarden mensen gestorven en de meesten hebben het gekund. Louis zei dat paniek van de mensen om je heen, zodra ze horen dat je kanker hebt voor de persoon in kwestie moeilijk te verdragen is. Hysterie, dramatische toestanden, wil hij niet. Toen de mensen uit zijn dorp vakanties en feestjes wilden afzeggen, zei Louis: Alsjeblieft niet, want dan MOET ik dood. Laat alles gewoon doorgaan." Wijze woorden. Ten eerste omdat er zo'n tien percent kans is dat Sinner het nog een poosje volhoudt. Ten tweede, omdat mensen maar één keer rouwen. Als je in je hart al afscheid van iemand genomen hebt, wil je daarna doorgaan met leven. Zo zijn we. Na de begrafenis eten en drinken we: het leven in ons wil dóór, ook al staat ons hoofd er nog niet naar. Dus is het beter voor de zieke als we levend bij hem blijven om met hem het gemeenschappelijk potentieel aan vitaliteit te delen. Het is fijner om te sterven temidden van levenden dan van doden. Als je met iemand die zijn dood tegemoet ziet praat en die mens is eerlijk en in harmonie met zichzelf, dan kun je vragen stellen die je niet in boeken beantwoord ziet. Hoe voelt het en ben je bang? Hoe is die bestraling en wat doe je als je keel is dichtgegroeid? Louis wil geen buisje in zijn keel, hij wil geen wrak worden. Louis Sinner wil euthanasie en hij pleit daarmee, volgens mij, voor een goede zaak. Zou het niet een enorme vermeerdering van vrijheid zijn als je wist dat je zelf het einde van je leven mocht bepalen? Geen ruine willen worden, niet je vrouw en kinderen uitmergelen tot op die allerlaatste seconde van totale ontluistering?

Wie heeft ons eigenlijk geleerd dat we dat niet mogen? En in welke tijd is dat geleerd en geldt dat nog nu we andere - zelfstandiger - mensen zijn geworden? Ik geloof niet het antwoord van levenden, ook niet van levenden rondom een sterfbed. Als je doodmoe bent van het waken en wenen om een die langzaam sterft, dan wens je wellicht euthanasie. Maar wie zegt dat de stervende zelf dat wil? Dus geloof ik alleen degene wie de dood is aangezegd. Als die in alle waardigheid wenst op een goed moment afscheid te nemen, dan respecteer ik dat en dan hoop en wens ik dat het mag en dat ik dat straks ook mag. Het zou me een groot gevoel van bevrijding geven, blijheid omdat het leven je dan pas werkelijk geschonken is. Een geschenk dat knelt en uitmergelt, is geen cadeau meer maar een straf.

Louis Sinner is heel misschien nog een poosje bij ons. De kanker woedt snel voort, maar hij wordt nu elke dag bestraald. Ik vroeg hem hoe hij op die behandeling reageert: „En, al die enge verhalen over bestraling, daar merk ik niets van. Het enige vervelende is dat ze je stevig moeten vastbinden, want je mag geen millimeter verschuiven. En dan laten ze je alleen. Dan begint er een motor te draaien, net het geluid van een startmotor die hapert. Ik lag daar die eerste keer onder en ik dacht: „Potverdomme, doet dat ding het ook nog niet", maar toen kwamen ze alweer binnen, het was al gebeurd " Het is maar een klein voorbeeld, maar de verhalen van Louis zitten vol nuttige informatie voor hen die kanker zullen krijgen en dat zijn er nogal wat van ons, lezers.

Waarom dan de kop in het zand en wit wegtrekken als het woord valt? Beter: je laten voorlichten, erover nadenken, bedenken wat je zult doen als het jou overkomt, zorgen dat je paperassen in orde zijn. Louis heeft binnen een week zijn zaken kunnen regelen, hij ging onmiddellijk tot actie over in het besef dat je misschien nog maar een paar weken of een maand te leven hebt. word je zuinig met je tijd en energie. Louis barst niet bij iedere bezoeker in tranen uit, al zie ik in zijn ogen dat er heel diep in hem een vuur brandt. Het nadeel van zo'n rustige veroordeelde is dat bezoekers hun gevoel ook zuinig moeten uiten. Je kunt de kostbare tijd van zo'n man niet opeisen voor jezelf. Dat doe je thuis maar.

Ik had er twee dagen barstende hoofdpijn van en toen loste de steen in mijn maag zich langzaam op. Iedere confrontatie met een terminale zieke is je eigen lot aankijken. In de openhartige vriend die op de grens staat, zie je wat je zelf bent: een sterveling. Hij verwacht het niet, maar misschien komt Sinner terug „Dan kan ik de mensen vertellen dat het mogelijk is om erdoorheen te komen". Louis ziet overal kopij in en daar moet ik weer om lachen. Het was geen treurig gesprek daar in die ziekenkamer. soms lachten we om de verslagen die hij deed van reacties van bepaalde mensen. Huilen doen we nog wel eens. Louis Sinner zal schrijven tot hij niet meer kan. Zijn grootste reportage. Dezelfde uitgever die zijn boek over Leendert Vriel „Vijf jaar leven met kanker" heeft gepubliceerd, zal ooit die reportage uit de eerste hand bundelen. Journalist-verteller Sinner wil zijn verhaal aan véél mensen kwijt. De Dood danst. Publiek!